

ФИНАНСОВ МЕМОРАНДУМ

Европейската комисия, наричана по-нататък “КОМИСИЯТА”, действаща за и от името на Европейската общност, наричана по-надолу “ОБЩНОСТТА”,

от една страна, и

Правителството на Република България, наричано по-надолу “ПОЛУЧАТЕЛ”,

от друга страна,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

Мярката по чл.1 ще бъде изпълнена и финансирана от бюджета на Общността съгласно разпоредбите на този Меморандум. Техническата, правната и административната рамка, в която мярката по чл.1 трябва да се изпълни, е посочена в анекса към Рамковото споразумение между КОМИСИЯТА и ПОЛУЧАТЕЛЯ, наречен “Общи условия” и допълнен от разпоредбите на този Меморандум и анекса “Специални разпоредби” към него.

ЧЛЕН 1- ХАРАКТЕР И ПРЕДМЕТ

Като част от своята програма за помощ, ОБЩНОСТТА ще подпомогне финансирането на следната МЯРКА:

<u>Номер на програмата:</u>	2003/005-631
<u>Име:</u>	Програма за трансгранично сътрудничество между България и Румъния 2003
<u>Продължителност:</u>	до 30 ноември 2005 г.

ЧЛЕН 2 - ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ОБЩНОСТТА

Максималният размер на финансовата помощ на ОБЩНОСТТА, наричана по-нататък “ПОМОЩ НА ЕО (Европейската Общност)”, е фиксиран в размер на **8 млн. евро**.

ЧЛЕН 3 - ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТ И ИЗТИЧАНЕ СРОКА НА ДЕЙСТВИЕ

За настоящата мярка ПОМОЩТА НА ЕО подлежи на договаряне до 30 ноември 2005 г., съгласно разпоредбите на този Меморандум. Всички договори трябва да са подписани до тази дата. Тази част от средствата от ПОМОЩТА, която не е договорена, няма да бъде предоставена.

Крайният срок за изплащане на ПОМОЩТА е **30 ноември 2006 г.**, с изключение на **проект 2003/005-631-01** “Завършване строителството на околновръстен път при Силистра”, за който крайният срок е **30 ноември 2007**.

КОМИСИЯТА може, при изключителни обстоятелства, да разреши подходящо увеличаване на периода за договаряне или извършване на разплащанията, при условие че това е поискано в разумен срок и е надлежно обосновано от ПОЛУЧАТЕЛЯ. Този Меморандум престава да бъде в сила с изтичането на срока за изразходване на ПОМОЩТА. Всички средства, които не са изразходвани, трябва да бъдат върнати на Комисията.

ЧЛЕН 4 – АДРЕСИ

Кореспонденцията, във връзка с изпълнението на МЯРКАТА, като се посочва номера и името на МЯРКАТА, трябва да бъде адресирана както следва:

За КОМИСИЯТА:

Делегация на Европейската комисия в България
ул. “Московска” №9
Пощенска кутия 668
София 1000,
България

Тел.: (+359 2) 933 5252
Факс: (+359 2) 933 5233

За ПОЛУЧАТЕЛЯ:

г-н Милен Велчев
Министър на финансите и
Национален координатор на помощта
ул. “Раковски” №102
София 1040
България

ЧЛЕН 5 – БРОЙ НА ОРИГИНАЛИТЕ

Този Меморандум е изготвен в два оригинала на английски език.

ЧЛЕН 6- ВЛИЗАНЕ В СИЛА

Този Меморандум влиза в сила от датата на подписването му от двете страни. Разходите, направени преди тази дата, не подлежат на финансиране от ПОМОЩТА НА ЕО.

Анексите трябва да се разглеждат като неразделна част от този Меморандум.

Съставено в София

Дата .....

Съставено в София.

Дата .....

За ПОЛУЧАТЕЛЯ

Министър Милен Велчев

Министър на финансите и

Национален координатор на помощта

За ОБЩНОСТТА

г-н Димитрис Куркулас

Ръководител на Делегация на

Европейската комисия в България

Анекс 1   Рамково споразумение (вкл. Приложения А и Б)

Анекс 2   Специални разпоредби (Приложение В)

Анекс 3   Гласност/Публичност (Приложение Г)

ПРИЛОЖЕНИЕ “В”
КЪМ ФИНАНСОВИЯ МЕМОРАНДУМ

1. ЦЕЛИ И ОПИСАНИЕ

Общите цели на програмата са:

- Да поощрява добрите съседски взаимоотношения и стабилността в граничните райони на страните от централна и източна Европа България и Румъния чрез финансиране на проекти, които ще донесат осезаеми ползи за районите и общините от двете страни на границата;
- Да насърчава сътрудничеството между граничните райони на двете страни, като им помага да преодолеят специфичните проблеми при развитието, които могат да възникнат между другото от тяхната позиция в националните икономики, в интерес на местните общини и по начин, който се съобразява с опазването на околната среда;
- Да поощрява създаването и по-нататъшното развитие на системи за сътрудничество от двете страни на границата и да установява връзки между тези системи и по-мощните мрежи за сътрудничество на ОБЩНОСТТА.

Конкретните цели и резултати на проектите са отразени в следните приоритетни области:

- Да се развие транспортната инфраструктура и достъпа чрез строителство на околновръстен път при Силистра (проект BG 2003/005-631.01) и да подобри достъпа до граничен пункт Гюргево (проект RO 2003/005-701.01).
- Да се подсилят предпазните съоръжения срещу наводнения, което да позволи бъдещи транспортни проекти чрез общ отводнителен канал при река Дунав (проект RO 2003/005-702.02).
- Да се засили икономическото сътрудничество в граничните региони чрез намиране и разработване на съвместни програми в сферата на икономическото развитие (проекти BG 2003/005-631.02 и RO 2003/005-701.05).
- Да повиши опазването на околната среда чрез разработването на програми срещу замърсяването на въздуха (проекти BG 2003/005-631.03 и RO 2003/005-701.03) и чрез разработване на съвместни програми в сферата на опазването на природата (проекти BG 2003/005-631.04 и RO 2003/005-701.04).
- Да изгради гъвкав механизъм за финансиране на така наречените малки и “хора за хора” проекти в сферата на социо-икономическото развитие (местно икономическо развитие, обучение и заетост, повишен поток на информация и комуникация, културен обмен, медийна подкрепа и т. н.) с двустранен ефект (проекти BG 2003/005-631.05 и RO 2003/005-701.06).

За да се подготви пакет от зрели проекти и да се подобри програмирането и управлението на проектите в областта на програмите за трансгранично сътрудничество, дейностите, финансирани за българската и румънската страна, включват инструмент за подготовка на проекти (проекти BG 2003/005-631.06 и RO 2003/005-701.07).

Приоритет 1 на Съвместния програмен документ: Подобряване на инфраструктурата

Проект BG2003/005-631-01: Завършване строителството на околновръстен път при Силистра (€3,750 М)

Понастоящем основните КПП между България и Румъния по поречието на р. Дунав са Русе/Гюргево мост, Видин/Калафат и Оряхово/Бекет фериботи.

След 1992 г. транзитният и локалният трафик са повишени значително. За да улеснят свободното движение на хора и стоки между двете държави, българското и румънското правителства са подписали двустранни споразумения за подобряване и модернизирание на съществуващите гранични пунктове и свързващите входни пътища.

Предложеният проект е част от околновръстен път при Силистра (първа фаза) в посока на път II-21 Силистра – Русе с дължина от 6 км. Той започва при 106⁺¹⁵⁰ км. (в началото на с. Алдемир от страната на Русе) и свършва при 112⁺²³⁰ км. – пресичайки се с път III 218 “Път II-21-Дулово”. Целият проект е разделен на три етапа. През последните 10-15 години ИА “Пътища” осигури средства за етап II и III, и ги изпълни.

Шосето е проектирано за скорост от 80 км/ч и има ширина 7/10.5 м. Има добри хоризонтални и вертикални параметри с шест хоризонтални завоя с минимален радиус от 500 м. Напречните склонове приближават минималния от 0,5% за гарантирана сигурност при наводнения.

След завършването пътният участък при Силистра ще издържа на тежкотоварен трафик и трафик от всякакъв друг тип от/до Ямбол с посока Турция или в посока към/от Русе. Най-вече международният трафик, който използва ферибота Калараш-Силистра, ще се облекчи от целия околновръстен път по посока на вътрешността на страната към път I-7 и II-21.

Резултатите от преброяванията от 2000 г., взети от изследване за натовареността на моторния транспорт на Централна пътна и мостова лаборатория показва, че средната натовареност на трафика е повече от 1000 коли на ден.

Проектът ще финансира също дейностите по строителния надзор.

Предварително условие:

Придобиването на земята се финансира от българските власти. Последните се задължават да уведомят ЕК преди подписването на договори за строителство, че придобиването на нужните терени е приключило.

Проект RO 2003/005-701.01: Гюргево – Подобряване на инфраструктурата за достъп до границата (€2,655 М)

Понастоящем при Гюргево/Русе са най-важните гранични пунктове между България и Румъния на река Дунав (преди Видин/Калафат и Оряхово/Бекет ферибот).

Има три гранични пункта, а именно Дунав мост, един товарен и един пътнически фериботи. В допълнение е пристанището за хора и стоки, което свързва града с другите пристани по реката.

Въпреки това, връзката на граничните пунктове (фериботи) с града и с основните пътни артерии е в много критично състояние. Не само е незавършена, а и настилка е в много лошо състояние с много дупки в повърхността на асфалта и разбити участъци, където преминаването е трудно и бавно.

Зоната за свободна търговия Гюргево и достъпът до феребота за пешеходци в момента са застрашени заради моста “Бизец” (пуснат през 1905) над канала “Св. Георги”, свързващ града и граничните пунктове, който е застрашен от срутване. Техническият преглед заключи, че мостът има повреди и в надстройката (огънати желяза) и в носещата конструкция (разместени камъни), поради което се налага строителството на нов мост. Като спешна мярка се налага да бъдат въведени строги ограничения за тежкотоварни автомобили.

В момента лошото състояние на тези пътни връзки възпира бързината на икономическото развитие в най-близките до границата зони и прави пункта (особено за местното население и бизнеса) труден и непривлекателен.

Локален и международен трафик от пристанището и фериботите трябва да пресича градския център, за да стигне до Дунав мост и до главните национални и международни пътища. С икономическия и демографски растеж ситуацията дори ще се влоши, поставяйки тежестта върху местното население.

Проектът се състои от следните компоненти:

1. Рехабилитация и строеж на път

а) Рехабилитацията и обновяването на 5,1 км отсечка, свързваща пътническият ферибот – свободната зона за търговия – улица Портулуй – улица Алеа Плантелор – авто-ферибота – кръстовището на улица Унирии. Строителството покрива пътна повърхност от около 62 000 м². Отсечката е планирана с две платна и тротоари за пешеходци и с водоотводни и осветителни инсталации.

В участък от 3 км основите трябва да се засият, настилка подобри и да се добавят тротоари.

В участък от 2 км, който не е асфалтиран, пътят трябва да се покрие. За подобряването на пътя се предвиждат и технически добавки (осветление), почвени и подпочвени разработки (събиране на вода и сняг в канализация).

- б) Строеж на нова отсечка между улица Унирии и национален път No.5
- в) Строеж на участък от 450 м с две платна като продължение на отсечката по а).

Инвестицията в този проект за пътно строителство допринася за намаляване на трафика през градския център и на нивото на замърсеност.

Пътят ще намали дистанцията до главните пътища, ката така осигурява пряката връзка на натовареното движение с границата при Гюргево, с бъдещата магистрала Гюргево – Букурещ, с национален път No. 5 и околоръстен път No. 119 (с тежкотоварна лента).

2. Строеж на нов мост над канала “Св. Георги”

Работата по проекта покрива:

- Строеж на основна част (дъги и колони) на моста;
- Строеж на надстройка (греди и платформи).

Новият мост има дължина 72,5 м с четири пътни платна 2 тротоара.

3. Подобряване и нов строеж на каменната подпорна стена

За пътния участък по р. Дунав е необходимо да се подобри каменната подпорна стена на речния канал. Строежът трябва да бъде предприет между пътническият ферибот и пристанището.

4. Проектиране и строителен надзор

Градският съвет на Гюргево прие да финансира оперативните разходи по компонент за изграждане на пътна инфраструктура и мост, а националната компания “Управление на речни пристанища по Дунав” (АДРП) по компонент укрепване на стената, както и се задължават да покрият други допълнителни разходи, необходими за завършването на целия проект в зададения срок.

Условия:

Правната рамка свързана с околна среда ще бъде завършена и всички правни решения и одобрения ще бъдат получени преди стартирането на тръжната процедура за строителните работи, включително приключване на процедурите, свързани със собствеността на земята.

Проект RO 2003/005-701.02: Отводнителен канал по р. Дунав към околностите на Бояну и Стиклеану (€1,845 М)

Има стар отводнителен канал по поречието на р. Дунав, който предпазва вътрешността от преливания на реката. Този канал западно от граничен пункт Калараш – Силистра е в тежко състояние. Цели зони са сериозно ерозирани и непроходими с изключение на една случайна пътека нагоре по канала. Преминването с коли е възможно само в периоди, когато не вали.

Основните цели на проекта са засилване на бента, както и подобряване на настилката на пътната инфраструктура. Засилването на бента е насочено към защита срещу наводнения и реабилитация на ерозирани зони. Съществуващият земен бент не може да издържа на периодичните наводнения по р. Дунав, и така застрашават посевите, местните предприемачи и дори селските райони по р. Дунав: Градистеа, Чиоканести, Доробанту, Манастиреа, Спантов, Киселет, Улмени.

Подобреният бент ще спре сегашните ерозионни ефекти и ще предпазва брега от наводняване. Следователно, проектът има важно значение за околната среда.

Вторият приоритет на проекта, транспортната инфраструктура, освен подобряването на настилките, има следните основни цели:

- Достъп до естествения резерват Бояну – Стиклеану ;
- Създаване на местна връзка между Калараш – Олтенита и българския път Силистра – Тутракан, който също ще бъде модернизирани. Тази връзка ще засили местното икономическо развитие. Има проект за национален път, който ще е от международно значение – връзка с граничен пункт Калараш – Силистра.

Дейността е на два етапа:

- Рехабилитация и подсилване на диги чрез събиране и издялване;
Съществуващата дига с дължина 11 км взето от Чичиу (на 10 км от Калараш, вж. приложената карта) ще се консолидират и подсилват. Необходимите работни етапи са:
  - Рехабилитацията на ерозирани зони и повредени наклони;
  - Външна наклонена стена до +0,50 м над нормалното ниво на реката (много завишено ниво на реката);
- Настилане на пътя с чакъл.

Пътят отгоре ще е с 4 м ширина с една лента и острови от двете страни на пътя. Островите ще позволяват движение в двете посоки. Пътят е по план само за лекотоварен трафик.

Румънските власти (Градският съвет на Калараш и Националната асоциация за поддръжка на земята) компания ще финансират оперативните разходи по проекта и се задължават да покрият други допълнителни разходи, необходими за изпълнението на проекта в посочения срок.

Условия:

Правната рамка, свързана с околна среда, ще бъде завършена и ще бъдат получени всички правни решения и одобрения преди стартирането на тръжната процедура за строителните работи, включително собствеността на земята.

Приоритет 2 на Съвместния програмен документ: Икономическо развитие

Проект BG-2003/005-631.02 и RO-2003/005-701.05: Устойчиво икономическо развитие на българо-румънските гранични райони (€1,700 М)

Някои райони по границата на България и Румъния изостават в икономическото си развитие поради отдалечеността си от националните икономически центрове. Трудностите им произлизат и от специфичното им местоположение по границата, откъснати с институционални, социални и културни/лингвистични бариери от зони от другата страна на границата, с които биха формирали икономически развиващ се район.

Програма ФАР ТГС за България – Румъния не е финансирала досега значителни проекти за икономическо развитие. Все пак, такива проекти изискват много и точни данни и предварителна документация, за да се идентифицира най-добър подход за постигане на тяхната цел(и). Детайлни предварителни проучвания, анализ на действието, и друга необходима документация за жизненоважни за успешното изпълнение.

Предложеният проект ще финансира следните дейности, групирани в три основни компоненти:

Компонент 1: Подготовка на пакет от зрели проекти в областта на икономическо развитие

Техническа помощ ще подпомогне Съвместния направляващ комитет да извърши следните задачи:

1. Идентифициране на общи проекти за икономическо развитие

СНК идентифицира съществуващи идеи за съвместни проекти в областта на икономическото развитие, които може да са подходящи за финансиране по ФАР ТГС. Той ще оцени такива проекти, ще анализира възможни рискове по тях и т.н. Той ще прави след това типология на предложенията.

2. Формулиране на практическа стратегия за подпомагане на бъдещи общи трансгранични действия в областта на икономическото развитие

Очаква се някои видове проекти да бъдат подпомагани чрез грантова схема за периода 2004-2006. Целта е да се осигури прозрачността на процеса на идентификация на проектни предложения, да има общ поглед върху всички инициативи, да има възможност да се избират най-интересните инициативи и да

се приспособяват по нататък стратегии за изпълнение на ИНТЕРРЕГ. Техническата помощ ще разработи тази грантова схема.

3. Изготвяне на предварителна документация по някои инвестиционни проекти, която да е готова при бъдещо осигуряване на финансиране

До момента, в който грантовата схема за подпомагане на ТГС проекти от икономическо развитие е изцяло в действие (и извън специалния тип проекти, които не отговарят на критериите за грант, но имат истинско трансгранично значение), е необходима помощ за подготовка на комплект от завършени проекти готови за бъдещо ТГС финансиране.

За избраните проекти техническата помощ ще подпомогне потенциалните бенефициенти да изготвят солиден проект чрез извършване на необходимите предварителни проучвания, проучване на възможности за подобрене на предложенията, подготовка на стандартни проектни фишове и нужната документация за бързо изпълнение (задания, тръжни досиета, правни споразумения).

Компонент 2: Изследване на транс-регионалните мерки за развитие на средно-дунавския Еврорегион след строежа на моста Видин-Калафат

Новият мост между Видин и Калафат ще създаде второ стабилно преминаване на Дунав между България и Румъния, които по настоящем са свързани с един път/железопътен мост при Русе-Гюргево, около 300 км надолу по течението. Периодът за строителството на моста е около 3,5 години като работата се очаква да почне в края на 2004 г. Очаква се мостът да има силно влияние върху местното развитие, като е вероятно той да стане катализатор на икономическото развитие на околните региони. В такъв случай е ключово и за двете страни да търсят общи проекти, които да го реализират на практика.

Целта на изследването, финансирано по настоящата програма е да се дефинират, съвместно с управите на областите Видин (България), Долж (Румъния) и Зажекарски (Сърбия и Черна гора), стратегии за транс-регионално икономическо развитие и специфични мерки, които да извлекат ползи от новопостроения мост за общия икономически растеж. Ще се създаде тристранен комитет за наблюдение с представители на различните заинтересовани групи. Ангажираните международните финансови институции и донори ще работят в тясно сътрудничество.

Предвижда се изпълнението на следните дейности:

- 1. Преглед и анализ на наличната основна информация и съществуващите планове*
- 2. Регионално сътрудничество, правна помощ, транс-регионална операционна програма*

Наред с други дейности, техническата помощ ще

- (i) оцени институционалния капацитет на съответните институции и структури по регионалното планиране, в частност на съществуващия капацитет за усвояване на средства и бъдещия такъв;

- (ii) идентифицира транс-регионални социални и икономически линии на сътрудничество, на държавно или частно ниво, на които новия мост е от полза;
- (iii) разгледа проекто-законодателство и проблемни зони в съществуващото законодателство, свързани с регионално развитие
- (iv) прецени разликите в разпоредбите, които се прилагат за програмите за регионално развитие от двете страни на границата и за възможности за финансиране.

3. План за развитие

Планът покрива дейностите, които най-добре спомагат за общото икономическо развитие, имайки пред вид новия мост на Дунав.

4. Работни семинари по транс-регионално развитие

5. Подготовка на предварителна документация на някои инвестиционни проекти, която да е готова при осигуряване на бъдещо финансиране по програма ФАР ТГС за България и Румъния.

Компонент 3: Преглед на проект “Да съживим традицията – Видин Долж”.

Техническа помощ ще подпомогне СНК да изпълни следните задачи:

1. Преглед на проект “Да съживим традицията – Видин Долж”

Техническата помощ ще осъществи детайлен анализ (включващ икономически ползи) от проектното предложение представено през 2003, свързани с развитието на общи дейности за промоция на традиционна продукция за региона. Ще даде насоки за възможността за развитие на проекта както е/с поправки/ за отхвърляне.

2. Разработка на проектно предложение с необходимата документация (в случай, че се прецени, че си заслужава развитието на проекта в тази сфера)

Техническата помощ ще усъвършенства проекта, за да привлече местна/чужда подкрепа. По всеки компонент ще се търсят вероятни източници на средства и се изготвя необходимата документация, за да се кандидатства за тях. В частност доколкото се отнася до ФАР, ще се следи дейностите предложени за финансиране по ФАР ТГС да не са подходящи за финансиране по друг финансов инструмент на ЕС (например САПАРД).

Приоритет 3 на Съвместния програмен документ: Опазване и управление на околната среда

Проект BG-2003/005-631.04 и RO-2003/005-701.04: “Насърчаване на устойчивото развитие и съхраняване на био-разнообразието в българо-румънския граничен регион (€ 2,250 М)

Проектът се отнася до въпроси за съхраняване на био-разнообразието в българо-румънския граничен регион по р. Дунав и северното българско Черноморие, което е най-източната част на крайморската част от Добруджанския район. Регионът е един от най-ценните по отношение на броя на редки видове и биологичното разнообразие като цяло.

Въпреки това, биологичното разнообразие е под заплаха в тези райони. 90% от българските мочурища са унищожени през 20 век. Голяма част са били

пресушени и обърнати на земеделски зони. Други са разрушени като резултат от строежа на диги, от изкуствено пренасочени водни пътища, превръщане на долинни части и езера за резервоари, и обръщане на естествени гори в тополови и акациевии плантации. Горите в Добруджанския район са почти изчезнали в миналото. Останали са интензивно обработвани и само много малко горски зони (по-малко от 5%). Наблюдава се и запустяване на района. Има оголване на почвата от дъжд и вятър и повишаващо се безводие на местния микроклимат. За борба с проблемите е необходима система за подобрен мониторинг на състоянието на екосистемата и базирани на него конкретни мерки за опазване на околната среда.

Първата стъпка за насърчаване на устойчиво развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънската гранична зона е да се идентифицират площите, където подходящи дейности могат да започнат. Описанието на флората и фауната в района трябва да се приключи и да се идентифицират съществуващи проблеми и настъпващи заплахи трябва. Необходим е задълбочен анализ на ситуацията за да се увеличи значимостта на биологичното разнообразие в района, както и да се създадат общи инициативи за управление на общите българо-румънски природни ресурси.

Двата основни компонента на предложения проект са (i) идентификация на хабитатите с потенциал за развитие на трансгранични дейности и за подготовка на планове за развитие и управление на посочени обекти; (ii) покупка на техническо оборудване за отчитане в някои съществуващи резервати.

След това проектът предлага провеждане на следните дейности, които ще се наблюдават от Съвместния направляващ комитет с равно представяне на българската и румънската страна:

Компонент 1: Откриване и изготвяне на бъдещи трансгранични проекти в областта на опазването на природата

Техническа помощ ще подпомогне Съвместния направляващ комитет да изпълни следните задачи:

- 1. Изследване и преглед на граничните зони, идентификация на общи резервати и паркове (природни кътове) и хабитати за съхраняване на биологичното разнообразие и обекти по насърчаване на устойчивото развитие; техническо и социално изследване на място;*
- 2. Очертаване на възможната целенасоченост на тези зони (напр. резервати, трансгранични паркове); разработка на насоки за управленческото планиране на тези зони;*
- 3. Преглед на трансграничната инфраструктура (напр. пътища), за да се осигури географският обхват и възможности за трансгранично сътрудничество и съвместни дейности*

За някои избрани проекти (поне четири), ще се изпълнят и следните дейности:-

- 4. Съставяне и написване на управленски планове, включващи всички заинтересовани;*
- 5. Установяване на мерки за устойчиво развитие в буферните зони;*
- 6. Изготвяне на Планове за устойчиво развитие – институционални и инвестиционни мерки;*

7. Изготвяне на предварителна документация на някои инвестиционни проекти, която да е готова при наличие на бъдещо финансиране;

Техническата помощ ще подсили подкрепа за извършването и на следните дейности:

8. Обучение на служители от защитените райони, регионални и местни служби, земеделци и лесничей, както и общински и районни власти, местни структури на ресорните министерства;

9. Съставяне на стратегия по изпълнението на бъдещи съвместни трансгранични проекти в областта на устойчивото развитие и съхраняването на биологическото разнообразие.

Техническа помощ ще разработи грантова схема за подпомагане на съвместни трансгранични дейности в областта на устойчивото развитие и съхраняването на биологическото разнообразие, която може да бъде изпълнена през периода 2004-2006 г.

Проектът ще допринесе също така за подготовката на общ план за поддръжка на горите на Добруджа в района, в които са особено много, но са изправени пред множество заплахи, включително процеса на опустяване.

Техническа помощ ще подкрепи изпълнението на следните задачи:

- Подготовката на общ план за поддръжка на горите за постигането на общата цел от двете страни да се изгради система от горски коридори, като така да се отстоява взаимно-преливането и връзките между защитените зони и защитените горски масиви в двете държави;
- Кампания за публично осведомяване и яснота;
- Обучение на местни специалисти;
- Подготовка на предварителната документация по някои проекти с готовност да се привлече финансова помощ от донорски източници.

Компонент 2: Снабдяване с техническо оборудване за дейностите по контрол и поддръжка

Конкретната цел на този компонент е доставката на оборудване за контрол и поддръжка на някои съществуващи защитени зони, за да се подобри познаването на биологичното разнообразие и да се усъвършенстват дейностите по неговото запазване.

Следва информация за някои индикативни засегнати зони:

От румънска страна, пет защитени зони в Добруджа, покриващи 1000 ха са включени:

Природни резервати “Хагиенска гора”, село Албещи, “Думбравенска гора”, село Думбравени, “Падареа Канарауа Фетей”, село Банеаша, “Падуреа Есехий”, село Остров, гора “Фантанита – Мурфатлар”, град Башараби.

Паралелно, държавна горска дирекция Добруджа – Констанца, ще финансира дейностите по повторното залесяване в Добруджанския район. Целта е защита срещу запустяване и суша чрез повторно залесяване на нови зони (минимум 300 ха).

От българска страна, компонентът, включващ доставка ще осигури на управленските органи в защитените зони на Добрич и Генерал Тошево, както и на резервата Русенски Лом, достъп до информация за популациите от застрашени и изчезващи видове.

За тези защитени зони ще се закупи оборудване за контрол и поддръжка като:

- GIS, ORDBMS, GPS стационари, сателитна картини, хардуер и информационно оборудване;
- дигитални фото и видео апарати; бинокли;
- видео рекордери и телевизори;
- офис оборудване;

(в случая на България, националното съ-финансиране също включва превозни средства за зони извън пътищата, за да се подобри мобилността на службите за наблюдение и контрол).

Проект BG-2003/005-631.03: “Разработка на съвместна програма за управление на качеството на атмосферния въздух за граничните българо-румънски региони по долен Дунав (€ 0,700 М)

Предварителната оценка в България, касаеща веществата замърсяващи околната среда, включени в Първата дъщерна директива 1999/30/ЕК (SO₂, NO_x и олово, без PM₁₀) бе завършена през 2001 година. В резултата на това, територията на страната бе разделена на 124, Качество на Обкръжаващия Въздух (КОВ) райони за оценка и управление на КОВ, от които 35 са не-достижими, тоест, райони с превишаване на установените КОВ стандарти. За тези 35 района трябва да се разработят КОВ управленчески програми в съответствие с член 8, параграф 6. Измежду тези 35 района съществуват 4, които са със смесено замърсяване (местно и транс-гранично). Специфичните изисквания на член 8, параграф 6, трябва да се приложат за тази 4 района, тоест, управлението на КОВ в тези райони трябва да е тясно координирано между двете граничещи си страни. Това означава, че релевантните КОВ управленчески програми трябва да бъдат разработени и приложени съвместно.

Горе-упоменатите 4 транс-гранични района се състоят от градовете Никопол, Свищов, Русе и Силистра и техните околности и те попадат в българската част на Долния дунавски регион, за които с финансовата подкрепа на ФАР Транс-гранично сътрудничество, е създадена Съвместна Система за Управление на Качеството на Въздуха (ССУКВ).

Като се има в предвид транс-граничния произход на част от замърсяването в районите, за които става въпрос, е необходима пълна координация на програмите с релевантните огледални програми, разработени от румънска страна.

Единствения възможен начин за осигуряване на това на практика е разработването на 8 огледални програми (4 от всяка страна), като Съвместна КОВ Управленческа Програма за Долно дунавския регион, която едновременно включва всички национални и регионални компетентни власти от двете страни.

Горепосоченото ще осигури необходимото ниво на ценова ефективност и правилно разписание и приоритизиране на отделните подобрителни (за намаляване на емисиите) мерки (тъй като в някои случаи постигането на КОВ стандарта в една държава е по-лесно и по-ефективно ценово чрез съответни мерки/комбинация от мерки за намаляване на емисиите в друга държава.

В допълнение, утвърждаването на единна управленческа КОВ програма ще даде възможност да са готови задания и тръжни документи за бъдещи най-важни инвестиции (вкл. в инфраструктурата), с които да се намалят емисиите и достигнат КОВ стандартите.

Междувременно, ако резултатите от мониторинга със ССУКВ докажат, че има надхвърляне на установените опасни граници, за информация на населението (съобразно Директива 1999/30/ЕС) се изготвят планове за действие по чл. 7 в засегнатите зони.

Най-важните резултати от проекта са:

А) Детайлен анализ и оценка на качеството на въздуха (преглед на измервателните уреди и методи използвани досега; първоначален анализ на сбраните досега данни за качеството на въздуха и метеорологични данни; първоначален анализ на ситуацията с производството на вредни газове, други данни за качеството, ако е нужно; изграждане на програмен модул за емисиите от МПС-та и дисперсно моделиране; събиране и допълване на емисионен регистър; прилагане на географска информационна система (ГИС) на местните замърсители; оценка на качеството на приземния въздух.

Б) Разработка на програма за подобро качество на въздуха в случай на надхвърляне на допустимите норми (търсене на потенциални мерки за намаляване замърсяването; списък на възможни замърсявания до 2010; приоритизация на мерките и финансов анализ; създаване програма за дългосрочни мерки; създаване краткосрочен план за действие при надвишени допустими нива; семинари/обучение на заинтересованите).

В) Написване на формуляри за кандидатстване в определен формат по стандартните изисквания на отделните инвеститори.

Г) Подготовка на програма за обучение. Образователна кампания по контрол и управление на качеството на въздуха.

Проект RO 2003/005-701.03: Разработка на съвместна програма за управление на качеството на атмосферния въздух за румънските региони по границата с България по долен Дунав (€0,700 М)

Трансграничното замърсяване и свързаните с това екологични проблеми по граничната река Дунав са били често дискутирани през последното десетилетие. На 27 декември 1993г. бе подписан меморандум за разбирателство между българския и румънския министри на околната среда, в което се изразява тяхното желание за сътрудничество по въпроса за наблюдение на трансграничното замърсяване между България и Румъния.

Качеството на въздуха за румънските селища, включени в румънско-българските селищни агломерации по Долен Дунав (Търну Магуреле-Никопол, Зимницеа-Свищов, Гюргево-Русе и Калараш-Силистра), се характеризира с увеличена концентрация на контролирани замърсители: разпръснати микрочастици, амоняк, водороден сулфид, фенол и други органични

съединения. Замърсяването е в резултат на производството на синтетични материали, химически вещества, машинно и металургично производство, енерго-производство, пътен транспорт и използване на горива за домашни нужди.

Районът е замърсен над нормите в резултат на производствените дейности в градовете от двете страни на брега на Долен Дунав, във време, в което са липсвали органи за защита на околната среда.

Министерство на земеделието, горите, водите и околната среда (бивше Министерство на водите и екологичната защита) изгради посредством проект ФАР-ТГС RO9911.02 система за наблюдение на качеството на въздуха по българо-румънската граница със станции за наблюдение и от двете страни: две станции при Калараш и при Силистра, две станции при Гюргево и три станции при Русе, две станции при Търну Магуреле и една станция при Никопол, по една станция при Зимница и Свищов. Горепосоченото оборудване е сглобено и пуснато в експлоатация. Също така системата има възможност за он-лайн прехвърляне на данни, като в главните населени места са разположени табла за информизиране на обществеността.

Горепосоченият проект съдържа първите стъпки за решаването на проблемите за изграждането на съвместна система за наблюдение на качеството на въздуха. На второ място е изграждането на контролна (мониторингова) система за емисиите, което е целта на предложения проект.

Плановите и програмите за управление на качеството на въздуха ще бъдат разработени в сътрудничество с местните власти, децентрализираните органи на централните ведомства и др.

Плановите и програмите ще бъдат публични и ще се докладват на Европейския съюз. Централния орган по околна среда ще наблюдава развитието и съответствието на плановите и програмите за управление на качеството на въздуха и ежегодно ще докладва за тяхното спазване.

Изготвянето на плановите ще осигури изискваното ниво на ефективно използване на средствата и правилното разполагане във времето и приоритетността на отделните (намаляване на нивото на вредни емисии) мерки (доколкото в отделни случаи достигането на необходимото качество на въздуха в една държава би било много по-лесно и ефективно от гледна точка на средствата да се постигне чрез съответни мерки за намаляване на емисиите/или комбинация от мерки/в друга държава).

В допълнение, изготвянето на Съвместна програма за управление на качеството на въздуха ще осигури за в бъдеще възможността за изготвяне на задание и тръжни документи за инвестиране от най-важен приоритет (вкл. инфраструктура), чрез което нивото на емисии ще се намали и по този начин стандартите за качество на въздуха ще бъдат постигнати.

Същевременно, в случай че резултатите от мониторинга в рамките на Съвместната система за управление на качеството на въздуха докажат, че има недостиг на обществена информация (във връзка с Директива 1999/30/ЕК) ще бъдат разработени планове за действие в съответните сфери.

Основните резултати от проекта са:

А. Предварителна оценка на качеството на въздуха (детайлни анализи на данните за качеството на въздуха, данните за емисии във въздуха, метеорологически данни и т.н; в случай на нужда- допълнителни замервания на въздуха, анализ на оборудването и методите за измерване, използвани в сферата на проекта, изготвяне на списък на емисиите и създаване на методологии за сравнение, прилагане на географската информационна система за местните източници на емисии, изготвяне на съвместни методологии и процедури за контрол на емисиите изпускани във въздуха; детайлни анализи на националните модели на разпространението на замърсители с оглед използването на тези модели за оценка на качеството на въздуха при трансгранични условия; създаване на подобни модели и събирането на данни за тези модели; изработване на ръководство за оценка на качеството на въздуха в трансгранични условия, изготвяне на предварителна оценка за качеството на въздуха на местно ниво за районите по Долен Дунав от румънска страна.

Б. Разработване на планове и програми за управление на качеството на въздуха в трансгранични условия (идентифициране и изследване на възможните мерки за намаляване на емисиите; избор на подходящите мерки; сценарии за нивото на емисиите в периода 2007-2015; оценка на развитието на качеството на въздуха в периода 2007-2015; извеждане на приоритетните мерки и финансови анализи; ръководство за изготвяне на средно и дълго-срочни планове за действие; определяне на граници на толерантността и прагове за алармиране в трансгранични условия; проекти на дългосрочни програми за подобряване на качеството на въздуха за 1. Калараш-Силистра, 2. Гюргево-Русе, 3. Търну Магуреле-Никопол, 4. Зимницея-Свищов (финансирани от български и румънски проекти); проекти на краткосрочни планове за подобряване на качеството на въздуха, където е необходимо; материали за обучение; семинари/работни срещи; обществена информираност).

В. Изготвяне на формуляри за кандидатстване в специален формат в съответствие с изискванията на донорите

Г. Разпространение на основни познания по оценка и управление на качеството на въздуха

Проектът също така ще финансира компонент за техническа помощ за подкрепа на изготвянето на нужната тръжна документация за стартиране на българските и румънски проекти.

Проекти BG-2003/005-631-05 (€0,800 М) и RO-2003/005-701-06 (€0,800 М) – съвместен фонд за малки проекти

Съвместният фонд за малки проекти (СФМП) ще бъде създаден като гъвкав механизъм за финансиране на малки проекти или проекти от типа “хора за хора” имащи трансграничен ефект и отнасящи се до: бизнес сътрудничество, развитие на предприятията, трансфер на технологии и маркетинг за малки и средни предприятия, обучение, заетост, здравен и културен обмен, подобряване на информационния обмен и комуникации между граничните региони и т.н. С цел да се постигне необходимото ниво на въздействие, тези схеми трябва да бъдат приложени на базата на многогодишна перспектива. Ето защо е предложено да се продължи тази инициатива и да се увеличи дела по ФАР за всяка страна.

СФМП ще функционира, следвайки Специфичните насоки, разработени за Упражнение 2000 и одобрени от Комисията (Делегацията на ЕК) и Практическото ръководство по ФАР, ИСПА и САПАРД. Двете страни ще изработят прецизни съвместни правила, които ще трябва да бъдат одобрени от Делегациите на ЕС в България и в Румъния.

Ключовите институции на СФМП са българската и румънската Изпълнителни агенции, които ще открият процедура за предложения, която трябва да бъде отворена и честна за всички организации, отговарящи на изискванията, Съвместния оценяващ комитет (СОК), Секретариатите (Регионалните бюра по ТГС за СФМП) както и екипа от оценители за оценка на проектите. Крайните решения се взимат на базата на препоръките от СОК.

Българският секретариат беше създаден в граничния район с център Русе, за да осигури ежедневен контакт и сътрудничество с бенефициентите по проектите. Бюрото има специфични задачи съгласно Указанията за СФМП.

Румънският секретариат беше учреден в граничния район с център Гюргево, за да осигури ежедневен контакт и сътрудничество с бенефициентите по проектите. Бюрото има специфични задачи съгласно Указанията за СФМП.

В много случаи страните, кандидатстващи с проекти, се нуждаят от съществена подкрепа за развитие. За кандидатите може да бъдат организирани семинари с цел информиране и обучение, така че да се осигури висока степен на прозрачност и за да се окуражат предложенията с добро качество. Секретариатът ще назначи и експерти, които да посещават потенциалните кандидати, с цел да им се предостави помощ, особено във връзка с такива въпроси като оценка на разходите по проектите.

СФМП е създаден, за да направи достъпна за граничния регион помощ от общо 800 000 евро по програма ФАР. До 7 % от помощта по програма ФАР (максимум 56 000 евро за всяка страна) може да бъде използвана за разходи свързани с подготовката, подбора, оценката и контрола на помощта.

Необходимо е съ-финансиране и то ще бъде един от критериите, дали проектите съответствуват на изискванията. Минималното съ-финансиране ще бъде 10 % от стойността на всеки гъвкав проект. Проекти вече частично финансирани от друга програма на ЕС не могат да получават помощ по тази ФАР програма.

Подкрепящи дейности

Проекти 2003/000-631-06 (€0,500 М) и 2003/000-701-07 (€0,300 М): Инструмент за подготовка на проекти

Всеки проект осигурява краткосрочна техническа помощ на ИА от двете страни за ТГС по ФАР между Румъния и България. Помощта се отнася за всички дейности от цикъла на ФАР (идентификация, програмиране, договориране, изпълнение и т.н.), включително преразглеждане на документите за СФМП.

Изпълнителните агенции, включени във фаза програмиране, ще се подпомагат краткосрочно с експертност за изготвянето на необходима документация по

проектите, предварителни проучвания, технически дизайн на проектите, технически спецификации, задания, тръжни процедури и т.н.

Извлечени поуки:

Опитът от изпълнението на ФАР програми от минали години и оценката му води до няколко поуки. Те са отразени в дизайна и изпълнението на програмата за 2003 ТГС по ФАР между Румъния и България. Най-важната поука е свързана с изчерпаемостта на административния капацитет. Друга поука е, че успехът на ФАР проектите, особено по институционално изграждане, зависи от приемствеността персонала по управленските нива.

Конкретни поуки по сектори или по типове проекти също са извадени и отразени в отделните проектни документи.

2. БЮДЖЕТ

2003 ФАР ТГС Програма за България и Румъния (€)

CRIS №	Наименование на проекта	ФАР Институционално изграждане	ФАР Инвестиции	ФАР Общо
BG 2003/005-631.01	<i>Завършване строителството на околновръстен път при Силистра</i>	0	3.750.000	3.750.000
RO 2003/005-701.01	<i>Гюргово – Подобряване инфраструктурата за достъп до границата</i>	0	2.655.000	2.655.000
RO 2003/005-701.02	<i>Отводнителен канал по р. Дунав към предели при Бояну и Стиклеану</i>	0	1.845.000	1.845.000
BG 2003/005-631.02	<i>Устойчиво икономическо развитие на българо-румънския граничен регион</i>	1.000.000	0	1.000.000
RO 2003/005-701.05		700.000	0	700.000
BG 2003/005-631.03	<i>Разработка на съвместна програма за управление на качеството на атмосферния въздух за граничния регион по долен Дунав</i>	700.000	0	700.000
RO 2003/005-701.03	<i>Разработка на съвместна програма за управление на качеството на атмосферния въздух за румънския регион по границата с България по долен Дунав</i>	700.000	0	700.000
BG 2003/005-631.04	<i>Насърчаване устойчивото развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънския граничен регион</i>	850.000	400.000	1.250.000
RO 2003/005-701.04		400.000	600.000	1.000.000
BG 2003/005-631.05	<i>Съвместен фонд за малки проекти</i>	800.000	0	800.000
RO 2003/005-701.06	<i>Съвместен фонд за малки проекти</i>	800.000	0	800.000
BG 2003/005-631.06	<i>Инструмент за подготовка на проекти</i>	500.000	0	500.000
RO 2003/005-701.07	<i>Инструмент за подготовка на проекти</i>	300.000	0	300.000
	ОБЩО	6.750.000	9.250.000	16.000.000

В съответствие с ФАР Насоки 1999 г. и Ревизираните насоки от 2002 г., всички инвестиционни проекти по ФАР трябва да получават съ-финансиране от национални публични фондове.

Делът на Общността може да достига до 75% от общия бюджет, отговарящ на критериите¹.

Съ-финансиране за проекти за институционално изграждане се осъществява от бенефициента, който поема разноски по инфраструктура и оперативно изпълнение, чрез финансиране на човешки и други ресурси, необходими за ефективното и ефикасно усвояване на помощта по ФАР.

3. ДОГОВОРНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

3.1. ДОГОВОРНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО В БЪЛГАРИЯ

а) Управление на финансите и проекта от Страната кандидатка

Програмата ще се управлява в съответствие с Разширената децентрализирана система за изпълнение на ФАР (EDIS) процедури, както са посочени в решението за EDIS акредитация и Споразумението за въвеждане на EDIS, EIA, подписано от България и ЕК². Преди сключването на посоченото споразумение, изпълнението ще следва Децентрализирана система за изпълнение на ФАР (DIS) процедури³. Разширената децентрализация, обаче, ще влезе в сила най-късно с датата на присъединяването .

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълната отговорност за програмирането и мониторинга на програмите ФАР. Националният ръководител (НР) и Ръководителите на проекта (РП) ще осигурят изпълнението на програмите да бъде в съответствие с процедурите, заложи в решението за EDIS акредитация и/или в Наръчника за DIS както и други инструкции на Комисията, и че всички договори по ФР са изготвени в съответствие с процедурите и стандартните документи дефинирани и най-скоро обнародвани от ЕК за изпълнение на външни действия. НКП и НР съвместно носят отговорност за координирането между ФАР (включително ФАР ТГС), ИСПА и САПАРД, както и за Структурните и Кохезионния фондове.

Националният фонд (НФ) към българското Министерство на финансите, оглавяван от НР, ще упражнява надзор върху финансовото управление на програмата и ще отговаря за отчитането пред Европейската Комисия. НР носи пълна отговорност за финансовото управление на фондовете на ФАР. Той съблюдава спазването на правилата, разпоредбите и процедурите на ФАР, свързани с търгуването, отчитането и финансовото управление, както и на правилата за държавна помощ на Общността, а също и функционирането на отчетната и информационна система на проекта. Тук се включва отговорността

¹ Данъците не са елемент за съ-финансиране.

² Вземайки предвид правилата, заложи в приложението към Регламент на Съвета 1605/2002 (ФР), в частност чл. 164, Регламент на ЕК 2342/2002 (Правилна за изпълнението на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

³ Вземайки предвид правилата, заложи в Регламент 1605/2002 (ФР), Регламент на ЕК 2342/2002 (Правила за изпълнение на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

за докладването на всички предполагаеми и действителни случаи на измама и нередности. НР изцяло ще отговаря за фондовете на ФАР по дадена програма до приключването на програмата.

б) Размер на проекта

Всички проекти ще са в размер надвишаващ 2 млн. евро, с изключение на следните проекти:

- 2003/005-631.05 Съвместен фонд за малки проекти (СФМП) предвид обхвата му;
- 2003/005-631.03 Разработка на съвместна програма за управление на атмосферния въздух за граничните българо-румънски региони по долен Дунав;
- 2003/005-631.04 Насърчаване на устойчивото развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънския граничен регион;
- 2003/005-631.02 Устойчиво икономическо развитие в българо-румънския граничен регион;
- 2003/005-631.06 Инструмент за подготовка на проекти,

вземайки в предвид характера на проектите, т.е. институционално изграждане.

в) Срок за договаряне и усвояване; срокове за програмиране

Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2005 г. В никакъв случай не може договорният период да надвишава 3 години от датата на общото предоставяне на помощта.

Всички разплащания трябва да се извършат до 30 ноември 2006 г. с изключение на **2003/005-631.01 “Завършването на строителството на околновръстен път при Силистра”**, при който разплащането ще се извърши до **30 ноември 2007 г.** Бюджетни ангажименти, които не са изплатени през трите години след датата на правния ангажимент, ще стават неангажиращи.

г) Крайно осчетоводяване и възстановяване на средства

Ще действа процедура по осчетоводяване в съответствие с чл. 53 параграф 5 от Финансова Регулация⁴ и чл. 42 от Правила за изпълнение на ФР⁵.

Всяка доказана нередност или измама⁶, установени в който и да е момент по време на изпълнението на програмата, ще доведат до възстановяване на средства на Комисията.

⁴ ЕК Регламент 1605/2002 от 25 юни 2002

⁵ ЕК Регламент 2342/2002 от 23 декември 2002

⁶ Както е дефинирано в 8а (Одит и мерки против измами от страните кандидатки) от този документ

Ако изпълнението на дадена мярка не оправдава цялата отпусната помощ, или част от нея, Комисията следва да проведе съответното проучване на случая, в частност да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок и да поправи нередностите.

След проучването, упоменато в предишния параграф, Комисията може да намали, спре или отмени помощта по отношение на въпросните мерки, в случай че проучването установи нередност, неправомерно комбиниране на средства или неизпълнение на едно от условията във Финансовия меморандум, и в частност всяка съществена промяна, засягаща характера или условията на изпълнение на мярката, за която не е поискано одобрение от Комисията. Всяко намаляване или отмяна на помощта води до възстановяване на изплатените суми.

В случаите, където Комисията прецени, че нередността не е поправена или че цялата или част от дадена дейност не оправдава част от или цялата помощ, отпусната за нея, Комисията следва да проведе съответно проучване на случая и да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок. След проучването, ако страната бенефициент не е предприела никакви корективни мерки, Комисията може:

- (а) да намали или отмени което и да е авансово плащане;
- (б) да отмени цялата или част от помощта, отпусната за мярката.

Комисията следва да определи размера на корекцията, вземайки предвид характера на нередността и степента на неуспех в системите за управление и контрол.

Всички средства, неизползвани до изтичането на срока на Програмата, ще бъдат възстановени на Комисията. Два месеца след края на периода за усвояване по Финансовия меморандум, НР следва да представи окончателна писмена декларация, заедно с допълнителна документация, в която се посочва общата договорена и усвоена сума. Прилага се и окончателно банково извлечение, показващо текущия баланс на НФ, ИА, ЦЗФД.

Независимо от възстановяването на неизползвани и неправилно разпределени средства, след изтичането на срока на Финансовия меморандум може да бъде издадено допълнително нареждане за възстановяване след провеждането на окончателен одит на надеждността и последователността на договорите и усвояванията, както и на тяхното съответствие с разпоредбите на Финансовия меморандум, вземайки предвид независимото мнение на окончателния одит.

Националният ръководител ще осигури възстановяването на всички неизползвани средства или неправилно платени суми в рамките на шестдесет календарни дни от датата на уведомяване. Ако НР не изплати сумата, дължима на Комисията, страната бенефициент възстановява тази сума на Комисията. Лихва за закъсняло плащане се начислява на невъзстановените суми като се прилагат правилата, установени във Финансовия регламент, регулиращ бюджета на Общността.

д) Финансови потоци

Комисията ще превежда средства на НФ в съответствие с Меморандума за разбирателство (МР) подписан между Комисията и България през декември 1998 г. Средства ще се превеждат след искане от страна на НР по отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и управлявана от НФ в банка съгласувана с Комисията.

а) Превеждане на средства на Националния фонд

Плащане от до 20% от средствата, които да се управляват на местно ниво⁷, ще се преведат на НФ след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения (ФС) между НФ и Изпълнителните агенции (ИА)/Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД). Условието предвидени в членове 2 и 13 на МР относно НФ трябва също така да бъдат изпълнени. Освен това НР трябва да представи на Комисията и назначаването на РП и описание на създадената система, като подчертае потокът на информация между НФ и ИА/ЦЗФД и начина, по който ще се извършва функцията на плащане.

Ще бъдат направени два допълнителни превода от до 30% от средствата управлявани на местно ниво. Второто плащане ще стартира, когато 5% от бюджета е усвоен от изпълнителните агенции и ЦЗФД. Третото допълнително плащане може да бъде поискано, когато 35% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен. Четвъртото плащане ще бъде платено, когато 70% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен. Не по-късно от два месеца след приключване на всички плащания НФ предава крайна декларация за плащанията, което поставя началото на финализирането на всички сертифицирани плащания, които на този етап се равняват на направените преводи (Приключване на плащанията)⁸.

По изключение, НР може да поиска предварително плащане на повече от процентите, споменати по-горе, в съответствие с процедурите заложи в споменатия по-горе Меморандум за разбирателство. Без изричното предварително оторизиране от централата на Комисията не могат да се извършват допълнителни плащания, ако не се постигнат упоменатите по-горе условия за отпускане на допълнителни плащания.

б) Превеждане на средства на Изпълнителните агенции

Националният фонд ще превежда средства на ИА, включително на Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД), в съответствие с Финансовите споразумения (ФС) подписани между Национални фондове и ИА/ЦЗФД, където това е приложимо. Откриват се банкови сметки за под-програмите на името на съответната Изпълнителна агенция/ЦЗФД отговаряща за финансовата администрация на под-програмата в съответствие с чл. 13 от МР за създаване на Националния фонд.

При DIS всяко отделно ФС предварително се одобрява от Европейската Комисия. В случаите, когато самият НФ е агентът за плащане на ЦЗФД/ИА, няма да има превеждане на средства от НФ към ЦЗФД/ИА. ЦЗФД и изпълнителните агенции всяка трябва да бъдат ръководени от Ръководител на

⁷ с изключение на сумата предвидена за програми на Общността

⁸ както е дефинирано по чл. 105 от Правила за изпълнение

програмата назначен от НР след консултации с НКП. РП ще отговаря за всички операции извършвани от съответното ЦЗФД/ИА.

За договорите със средства, задържани за гаранционен период надвишаващ срока за усвояване по програмата, общата сума на средствата свързани с тези договори, както е изчислена от РП и установена от Комисията, ще бъде платена на Изпълнителната Агенция преди официалното закриване на програмата. Изпълнителната Агенция поема пълна отговорност за депозиране на средствата до момента на последното плащане и за гарантиране, че тези средства ще се използват само за плащания свързани с клаузите за гаранция.

Изпълнителната Агенция допълнително поема пълна отговорност пред изпълнителите за изпълняване на задълженията свързани с клаузите за гаранция. Лихвите натрупани по депозираните средства ще се платят на Комисията след окончателното заплащане на изпълнителите. Средствата, неплатени на изпълнителите след уреждането на последните плащания, се връщат на Комисията. Преглед на използването на средствата депозирани в гаранционни сметки – и естествено на плащанията извършвани от тях – и натрупаните лихви, ще се представя ежегодно на Комисията от НР.

в) Лихва

По принцип, всички банкови сметки⁹ ще носят лихви. Лихвите ще бъдат докладвани на Европейската Комисия. Ако Комисията реши, на базата на предложение от НР, лихвите могат да бъдат реинвестирани в Програмата.

е) Изпълнителните агенции ще отговарят за програмите както следва:

Изпълнителната Агенция за цялата програма ще бъде Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ).

ж) Оценка на екологичното въздействие и опазване на околната среда

Процедурите за оценка на екологичното въздействие както са изложени в Директивата за ОЕВ¹⁰ са напълно приложими за всички инвестиционни проекти по ФАР. В случай че Директивата за ОЕВ все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни с тези установени в гореспоменатата директива. Ако даден проект попада в обсега на Приложение I или Приложение II на Директивата на ОЕВ, извършването на процедурата за ОЕВ трябва да бъде документирана.¹¹

В случай че даден проект има вероятност да окаже въздействие върху места важни за опазването на околната среда, трябва да се документира¹² съответна оценка съгласно чл. 6 от Директивата за Естествените среди.¹³

Всички инвестиционни проекти следва да се изпълняват съгласно съответното законодателство на Общността относно околната среда. Проектните Фишове ще

⁹ по-специално, но не само, сметки водени от НФ, ЦЗФД и изпълнителни агенции

¹⁰ Дир. 85/337/ЕЕС; OJ L 175/40; 5.7.1985; изм. от Дир. 97/11/ЕЕС; OJ L 73/5; 14.3.1997

¹¹ в Приложение ОЕВ към съответния фиш на инвестиционния проект

¹² в Приложение Опазване на околната среда към съответния фиш на инвестиционния проект

¹³ Дир. 92/43/ЕЕС; OJ 206/7; 22.7.1992

съдържат конкретни клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда, според вида дейност извършвана по всеки инвестиционен проект.

з) Специални правила за определени компоненти от програмата

Грантова схема

За грантовата схема точните условия по изпълнението ще бъдат упоменати в съответните проектни фишове съобразно следните принципи:

- Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемата, и избора на проекти следват разпоредбите на Практическо ръководство. По-точно, специално внимание се отделя на селекцията на проекти бенефициенти, което да става на техническо ниво чрез комисии за подбор, състоящи се от експерти назначени от съ-финансиращите органи и от заинтересованите администрации и организации, включени в схемите.
- Компетентният Ръководител програма, по която се финансира грантовата схема, носи договорна и финансова отговорност за изпълнението на схемите. По-точно, РП официално трябва да одобри обявяването, формулярите за кандидатстване, критериите за оценка, както и подбора и резултатите. РП също подписва грантовите договори с бенефициентите и следи за адекватен мониторинг и финансов контрол според задълженията си. С това уточнение управлението на схемите може да бъде децентрализирано от РП към подходящи органи на секторно или регионално ниво.
- Преди акредитацията по Разширената децентрализация, се изисква ex-ante одобрението на Делегацията на ЕК в София, в съответствие с глава 6 от Практическо ръководство (децентрализиран ex-ante контрол).
- Изпълнението на избраните проекти чрез извършване на строителни работи, доставка на стоки и услуги, които се под-договарят от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове, подлежи на тръжните изисквания в Практическото ръководство.
- След позитивна оценка на капацитета на ИА операционно и финансово да води схемите по разумен и ефикасен начин (според Част 11 и Приложение 4 от Програмния документ ФАР 2003), Делегацията може да реши да не прави ex-ante контрол на под-договарянето, извършено от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове. Детайлни клаузи определящи ролята на Делегацията в горе-посочената фаза на преотстъпените договори ще се посочат в кореспонденцията между Делегацията и Държавните власти, отговарящи за горе-споменатия подбор.
- Грантовите схеми не включват проекти с дял по ФАР над € 2 млн. евро и под €50.000. Тази долна граница може да отпадне като резултат от горе-споменатата оценка на капацитета на ИА да води схемите по разумен и ефикасен начин. Долната граница не важи за неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по ФАР влизат в сила от датата на подписване на грантовия договор от компетентен РП. Проектите трябва да са изцяло изпълнени до крайния срок за изпълнение на настоящия Финансов меморандум.

Фонд за малки проекти

Фондът за малки проекти финансира проекти под €50.000 (финансиране по ФАР). Той не покрива материални инвестиции други освен малки инфраструктурни проекти, които не носят сериозна чиста печалба.

За СФМП ТГС до 7% от дяла по ФАР може да се използва за разходи по подготовка, селекция, оценка и мониторинг на помощта.

3.2. ДОГОВОРНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО В РУМЪНИЯ

а) Управление на финансите и проекта от Страната кандидатка

Програмата ще се управлява в съответствие с Разширената децентрализирана система за изпълнение на ФАР (EDIS) процедури, както са посочени в решението за EDIS акредитация (Споразумение за въвеждане на EDIS, EIA), подписано от Румъния и ЕК¹⁴. Преди приключването на гласно споразумение, изпълнението ще следва Децентрализирана система за изпълнение на ФАР (DIS) процедури¹⁵. Разширената децентрализация, обаче, ще влезе в сила най-късно с датата на присъединяването .

Националният координатор на помощта (НКП) ще носи пълната отговорност за програмирането, мониторинга и изпълнението на програмите ФАР. Националният ръководител (НР) и Ръководителите на проекта (РП) ще осигурят изпълнението на програмите да бъде в съответствие с процедурите, заложи в решението за EDIS акредитация и/или в Наръчника за DIS както и други инструкции на Комисията, и че всички договори по ФР са изготвени в съответствие с процедурите и стандартните документи дефинирани и най-скоро обнародвани от ЕК за изпълнение на външни действия. НКП и НР съвместно носят отговорност за координирането между ФАР (включително ФАР ТГС), ИСПА и САПАРД, както и за Структурните и Кохезионния фондове.

Националният фонд (НФ) към румънското Министерство на финансите, оглавяван от НР, ще упражнява надзор върху финансовото управление на програмата и ще отговаря за отчитането пред Европейската Комисия. НР носи пълна отговорност за финансовото управление на фондовете на ФАР. Той съблюдава спазването на правилата, разпоредбите и процедурите на ФАР, свързани с търгуването, отчитането и финансовото управление, както и на правилата за държавна помощ на Общността, а също и функционирането на отчетната и информационна система на проекта. Тук се включва отговорността за докладването на всички предполагаеми и действителни случаи на измама и нередности. НР изцяло ще отговаря за фондовете на ФАР по дадена програма до приключването на програмата.

---

¹⁴ Вземайки предвид правилата, заложи в приложението към Регламент на Съвета 1605/2002 (ФР), в частност чл. 164, Регламент на ЕК 2342/2002 (Правилна за изпълнението на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

¹⁵ Вземайки предвид правилата, заложи Регламент 1605/2002 (ФР), Регламент на ЕК 2342/2002 (Правила за изпълнение на ФР) и приложение към Регламент 1266/1999 на Съвета.

б) Размер на проекта

Всички проекти ще са в размер надвишаващ 2 млн. евро, с изключение на следните проекти:

- 2003/005-701.02 Отводнителен канал по р. Дунав към околностите на Бояну и Стиклеану. Обемът на проекта, включително съ-финансиране, е €4 милиона.
- 2003/005-701.06 Съвместен фонд за малки проекти (СФМП) предвид обхвата му;
- 2003/005-701.03 Разработка на съвместна програма за управление на качеството на атмосферния въздух за румънския регион по границата с България по долен Дунав;
- 2003/005-701.04 Насърчаване на устойчивото развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънския граничен регион;
- 2003/005-701.05 Устойчиво икономическо развитие в българо-румънския граничен регион;
- 2003/005-701.07 Инструмент за подготовка на проекти,

вземайки в предвид характера на проектите, т.е. институционално изграждане.

в) Срок за договаряне и усвояване

Всички договори трябва да бъдат сключени до 30 ноември 2005 г. В никакъв случай не може договорният период да надвишава 3 години от датата на общото предоставяне на помощта.

Всички разплащания трябва да се извършат до 30 ноември 2006 г. с изключение на **2003/005-701.01 “Гюргево – Подобряване инфраструктурата за достъп до границата”**, при който разплащането ще се извърши до **30 ноември 2007 г.**

Бюджетни ангажименти, които не са изплатени през трите години след датата на правния ангажимент, ще стават неангажиращи.

г) Крайно осчетоводяване и възстановяване на средства

Ще действа процедура по осчетоводяване в съответствие с чл. 53 параграф 5 от Финансова Регулация¹⁶ и чл. 42 от Правила за изпълнение на ФР¹⁷.

Всяка доказана нередност или измама¹⁸, установени в който и да е момент по време на изпълнението на програмата, ще доведат до възстановяване на средства на Комисията.

¹⁶ ЕК Регламент 1605/2002 от 25 юни 2002

¹⁷ ЕК Регламент 2342/2002 от 23 декември 2002

Ако изпълнението на дадена мярка не оправдава цялата отпусната помощ, или част от нея, Комисията следва да проведе съответното проучване на случая, в частност да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок и да поправи нередностите.

След проучването, упоменато в предишния параграф, Комисията може да намали, суспендира или отмени помощта по отношение на въпросните Мерки, в случай че проучването установи нередност, неправомерно комбиниране на средства или неизпълнение на едно от условията във Финансовия меморандум, и в частност всяка съществена промяна, засягаща характера или условията на изпълнение на Мярката, за която не е поискано одобрение от Комисията. Всяко намаляване или отмяна на помощта води до възстановяване на изплатените суми.

В случаите, където Комисията прецени, че нередността не е поправена или че цялата или част от дадена дейност не оправдава част от или цялата помощ, отпусната за нея, Комисията следва да проведе съответно проучване на случая и да отправи искане към страната бенефициент да предаде коментара си в рамките на определен срок. След проучването, ако страната бенефициент не е предприела никакви корективни мерки, Комисията може:

- (а) да намали или отмени което и да е авансово плащане;
- (б) да отмени цялата или част от помощта, отпусната за мярката.

Комисията следва да определи размера на корекцията, вземайки предвид характера на нередността и степента на неуспех в системите за управление и контрол.

Всички средства, неизползвани до изтичането на срока на Програмата, ще бъдат възстановени на Комисията. Два месеца след края на периода за усвояване по Финансовия меморандум, НР следва да представи окончателна писмена декларация, заедно с допълнителна документация, в която се посочва общата договорена и усвоена сума. Прилага се и окончателно банково извлечение, показващо текущия баланс на НФ, ИА, ЦЗФД.

Независимо от възстановяването на неизползвани и неправилно разпределени средства, след изтичането на срока на Финансовия меморандум може да бъде издадено допълнително нареждане за възстановяване след провеждането на окончателен одит на надеждността и последователността на договорите и усвояванията, както и на тяхното съответствие с разпоредбите на Финансовия меморандум, вземайки предвид независимото мнение на окончателния одит.

Националният ръководител ще осигури възстановяването на всички неизползвани средства или неправилно платени суми в рамките на шестдесет календарни дни от датата на уведомяване. Ако НР не изплати сумата, дължима на Комисията, страната бенефициент възстановява тази сума на Комисията. Лихва за закъсняло плащане се начислява на невъзстановените суми като се прилагат правилата, установени във Финансовия регламент, регулиращ бюджета на Общността.

---

¹⁸ Както е дефинирано в 8а (Одит и мерки против измами от страните кандидатки) от този документ

д) Финансови потоци

Комисията ще превежда средства на НФ в съответствие с Меморандума за разбирателство (МР) подписан между Комисията и Румъния през декември 1998 г. Средства ще се превеждат след искане от страна на НР по отделна банкова сметка, деноминирана в евро, която ще бъде открита и управлявана от НФ в банка съгласувана с Комисията.

аа) Превеждане на средства на Националния фонд

Плащане от до 20% от средствата управлявани на местно ниво¹⁹ ще се преведат на НФ след подписването на Финансовия меморандум и Финансовите споразумения (ФС) между НФ и Изпълнителните агенции (ИА)/Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД). Условието предвидени в членове 2 и 13 на МР относно НФ трябва също така да бъдат изпълнени. Освен това НР трябва да представи на Комисията и назначаването на РП и описание на създадената система, като подчертае потокът на информация между НФ и ИА/ЦЗФД и начина, по който ще се извършва функцията на плащане.

Ще бъдат направени два допълнителни превода от до 30% от средствата управлявани на местно ниво. Второто плащане ще стартира, когато 5% от бюджета е усвоен от изпълнителните агенции и ЦЗФД. Третото плащане може да бъде поискано, когато 35% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен. Четвъртото плащане ще бъде платено, когато 70% от общия бюджет, който е в сила, е усвоен и всички плащания са усвоени (т.е. напълно договорени). Не по-късно от два месеца след приключване на всички плащания НФ предава крайна декларация за плащанията, което поставя началото на финализирането на всички сертифицирани плащания, които на този етап се равняват на направените преводи (приключване на плащанията)²⁰.

По изключение, НР може да поиска предварително плащане на повече от процентите, споменати по-горе, в съответствие с процедурите заложи в споменатия по-горе Меморандум за разбирателство. Без изричното предварително оторизиране от централата на Комисията не могат да се извършват допълнителни плащания, ако не се постигнат упоменатите по-горе условия за отпускане на допълнителни плащания.

бб) Превеждане на средства на Изпълнителните агенции

Националният фонд ще превежда средства на ИА, включително на Централното звено за финансиране и договаряне (ЦЗФД), в съответствие с Финансовите споразумения (ФС) подписани между Национални фондове и ИА/ЦЗФД, където това е приложимо. Откриват се банкови сметки за под-програмите на името на съответната Изпълнителна агенция/ЦЗФД отговаряща за финансовата

¹⁹ с изключение на сумата предвидена за програми на Общността

²⁰ както е дефинирано по чл. 105 от Правила за изпълнение

администрация на под-програмата в съответствие с чл. 13 от МР за създаване на Националния фонд.

При DIS всяко отделно ФС предварително се одобрява от Европейската Комисия. В случаите, когато самият НФ е агентът за плащане на ЦЗФД/ИА, няма да има превеждане на средства от НФ към ЦЗФД/ИА. ЦЗФД и изпълнителните агенции всяка трябва да бъдат ръководени от Ръководител на програмата назначен от НР след консултации с НКП. РП ще отговаря за всички операции извършвани от съответното ЦЗФД/ИА.

За договорите със средства задържани за гаранционен период надвишаващ срока за усвояване по програмата, общата сума на средствата свързани с тези договори, както е изчислена от РП и установена от Комисията, ще бъде платена на Изпълнителната Агенция преди официалното закриване на програмата. Изпълнителната Агенция поема пълна отговорност за депозиране на средствата до момента на последното плащане и за гарантиране, че тези средства ще се използват само за плащания свързани с клаузите за гаранция.

Изпълнителната Агенция допълнително поема пълна отговорност пред изпълнителите за изпълняване на задълженията свързани с клаузите за гаранция. Лихвите натрупани по депозиранията средства ще се платят на Комисията след окончателното заплащане на изпълнителите. Средствата, неплатени на изпълнителите след уреждането на последните плащания, се връщат на Комисията. Преглед на използването на средствата депозирани в гаранционни сметки – и естествено на плащанията извършвани от тях – и натрупаните лихви, ще се представя ежегодно на Комисията от НР.

вв) Лихва

По принцип, всички банкови сметки²¹ ще носят лихви. Лихвите ще бъдат докладвани на Европейската Комисия. Ако Комисията реши, на базата на предложение от НР, лихвите могат да бъдат реинвестирани в Програмата.

е) Изпълнителните агенции ще отговарят за програмите както следва:

Изпълнителната Агенция за цялата програма ще бъде Министерството на Европейската интеграция (МЕИ).

ж) Оценка на екологичното въздействие и опазване на околната среда

Процедурите за оценка на екологичното въздействие както са изложени в Директивата за ОЕВ²² са напълно приложими за всички инвестиционни проекти по ФАР. В случай че Директивата за ОЕВ все още не е напълно транспонирана, процедурите трябва да са сходни с тези установени в гореспоменатата директива. Ако даден проект попада в обсега на Приложение I или Приложение II на Директивата на ОЕВ, извършването на процедурата за ОЕВ трябва да бъде документирана.²³

²¹ по-специално, но не само, сметки водени от НФ, ЦЗФД и изпълнителни агенции

²² Дир. 85/337/ЕЕС; ОJ L 175/40; 5.7.1985; изм. от Дир. 97/11/ЕЕС; ОJ L 73/5; 14.3.1997

²³ в Приложение ОЕВ към съответния фиш на инвестиционния проект

В случай че даден проект има вероятност да окаже въздействие върху места важни за опазването на околната среда, трябва да се документира²⁴ съответна оценка съгласно чл. 6 от Директивата за Естествените среди.²⁵

Всички инвестиционни проекти следва да се изпълняват съгласно съответното законодателство на Общността относно околната среда. Проектните Фишове ще съдържат конкретни клаузи за спазване на съответното законодателство на ЕС в областта на околната среда, според вида дейност извършвана по всеки инвестиционен проект.

з) Специални правила за определени компоненти от програмата

Грантова схема

За грантовата схема точното условия по изпълнението ще бъдат упоменати в съответните проектни фишове съобразно следните принципи:

- Процедурите и форматите, които ще се използват при изпълнението на схемата, и избора на проекти следват разпоредбите на Практическо ръководство. По-точно, специално внимание се отделя на селекцията на проекти бенефициенти, което да става на техническо ниво чрез комисии за подбор, състоящи се от експерти назначени от съ-финансиращите органи и от заинтересованите администрации и организации, включени в схемите.
- Компетентният ръководител програма, по която се финансира грантовата схема, носи отговорност по договора и по финансирането за изпълнението на схемите. По-точно, РП официално трябва да одобри обявяването, формулярите за кандидатстване, критериите за оценка, както и подбора и резултатите. РП също подписва грантовите договори с бенефициентите и следи за адекватен мониторинг и финансов контрол според задълженията си. С това уточнение управлението на схемите може да бъде децентрализирано от РП към подходящи органи на секторно или регионално ниво.
- Преди акредитацията по Разширената децентрализация, се изисква ex-ante одобрението на Делегацията на ЕК в Букурещ, в съответствие с глава 6 от Практическо ръководство (децентрализиран ex-ante контрол).
- Изпълнението на избраните проекти чрез доставка на стоки, материали и услуги, които се договарят отделно от бенефициентите на индивидуалните грантове, подлежи на тръжните изисквания в Практическото ръководство.
- След позитивна оценка на капацитета на ИА операционно и финансово да води схемите по разумен и ефикасен начин (според Част 11 и Приложение 4 от Програмния документ ФАР 2003), Делегацията може да реши да отмени ex-ante контрола на под-договорянето, извършено от крайните бенефициенти на индивидуалните грантове. Детайлни клаузи определящи ролята на Делегацията в горе-посочената фаза на преотстъпените договори ще се посочат в кореспонденцията между Делегацията и националните власти, отговарящи за горе-споменатия подбор.

²⁴ в Приложение Опазване на околната среда към съответния фиш на инвестиционния проект

²⁵ Дир. 92/43/ЕЕС; ОJ 206/7; 22.7.1992

- Грантовите схеми не включват проекти с дял по ФАР над € 2 евро и под €50,000. Тази долна граница може да отпадне като резултат от гореспоменатата оценка на капацитета на ИА да води схемите по разумен и ефикасен начин. Долната граница не важи за неправителствени организации.

Финансовите ангажименти по ФАР влизат в сила от датата на подписване на грантовия договор от компетентен РП. Проектите трябва да са изцяло изпълнени до крайния срок за изпълнение на настоящия Финансов меморандум.

Фонд за малки проекти

Фондът за малки проекти финансира проекти под €50.000 (финансиране по ФАР). Той не покрива материални инвестиции други освен малки инфраструктурни проекти, които не носят сериозна чиста печалба.

За СФМП ТГС до 7% от дяла по ФАР може да се използва за разходи по подготовка, селекция, оценка и мониторинг на помощта.

4. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Изпълнението на проекта ще бъде наблюдавано от т.нар. Съвместен Комитет за Наблюдение (СКН). Той включва Националния Ръководител (НР), Националния координатор на помощта (НКП) и службите на Комисията. СКН ще провежда срещи поне веднъж годишно, за да прави преглед на всички програми, финансирани от ФАР, с оглед оценка на тяхното развитие за изпълнение на целите, залегнали във Финансовия меморандум и Партньорството за Присъединяване. СКН може да препоръча смяна на приоритетите и/или преразпределение на средствата по ФАР. В допълнение, СКН ще следи развитието на всички пред-присъединителни финансирани от ЕС подпомагащи програми веднъж годишно (ФАР, ИСПА и САПАРД).

За програма ФАР СКН ще бъде подпомаган от Секторни Подкомитети за Наблюдение (СПКН), които ще включват Националния координатор на помощта, Ръководителят програми за всяка Изпълнителна агенция (и където е приложимо - за Централното звено за финансиране и договаряне) и службите на Комисията. СПКН ще прави детайлен преглед на развитието на всяка програма, включително нейните компоненти и договори, събрани от СКН в съответните сектори за наблюдение. Всеки сектор ще бъде наблюдаван от един СПКН на базата на редовни доклади за наблюдение, изготвяни от Изпълнителната агенция и междинни оценки, изготвени с помощта на независими консултанти. СПКН ще представи препоръки върху аспекти от ръководството и изготвянето на проекти, осигурявайки тяхната ефективност. СПКН ще докладва на СКН, на който ще предоставя цялостни, подробни доклади за всички програми, финансирани по ФАР в съответния сектор.

Службите на Комисията ще осигурят изготвянето на последващо оценяване, след приключване на програмата.

5. ОДИТ И МЕРКИ ПРОТИВ ПРЕСТЪПНОСТТА

а) От страните-кандидатки²⁶

Всяка година до Комисията ще бъдат изпращани план за одит и обобщение на резултатите от неговото провеждане. Докладите от одита ще бъдат на разположение на Комисията.

Компетентните национални финансови и контролни органи ще провеждат съответен финансов контрол по отношение изпълнението на програмата.

Страните-бенефициенти ще осигурят проучване и задоволително разрешаване на съмнителни и истински случаи на измами и нередности, контролирани от страната и от Общността.

Нередност ще означава всяко нарушение на разпоредба от закон на Общността, на този Финансов меморандум или последващи договори, произтичащо или от действие или пропуск на икономическия оператор, което има или ще има негативен ефект върху общия бюджет на Общностите или бюджетите, управлявани от тях, чрез намаляване или загуба на приходите, натрупвани от собствени източници, събирани директно от името на Общностите, или чрез необосновани разходи.

Измама ще означава всяко умишлено действие или пропуск по отношение на:

1. използването или предоставянето на фалшиви, некоректни или непълни изявления или документи, което от своя страна оказва ефект на неподходящо или погрешно задържане на средства от общия бюджет на европейските общности или на бюджети, управлявани от името на европейските общности,
2. не предоставяне на информация, нарушавайки специфично задължение със същия ефект,
3. използване на средства не за целите, за които те първоначално са отпуснати.

Националните власти ще осигурят функционирането на механизъм за контрол и отчитане еквивалентен на този, предвиден в Регламент 1681/94¹⁶ на Комисията.

По-специално, всички съмнителни и действителни случаи на престъпление и нередности, а така също и всички предприети от националните власти мерки трябва да се докладват своевременно на службите на Комисията. Ако няма случаи на заподозрени или действителни престъпления или нередности за докладване, страната бенефициент ще информира Комисията за този факт в края на всяко тримесечие.

б) От Комисията

Всички финансови меморандуми и резултатни договори са предмет на проверка и финансов контрол от Комисията (включително и от европейския офис за борба с измамите) и одитите от Сметната палата. Това включва проверки на място и, докато EDIS не е въведена в изпълнителните агенции на страната-кандидатка, ех-ante проверка на търговете или договорите, осъществена от Делегацията в заинтересованата страна-кандидатка.

---

²⁶ В съответствие с чл. 54 от ФР

¹⁶ OJ L 178; 12.7.94; p.43-46

За осигуряване на ефективна защита на финансовите интереси на общността, Комисията може да проведе проверки на място и инспекции съгласно процедурите предвидени в Регламент 2185/9614¹⁷ на Общността (Евроатом, ЕС).

Сметките и операциите на Националния фонд и където е необходимо на Централното звено за финансиране и договориране, както и всички съответни Изпълнителни агенции могат да бъдат проверявани по преценка на Комисията от външни одитори, договорени от Комисията, без да се отменят отговорностите на Комисията и Сметната палата, както е отразено в “Общите условия на Финансовия меморандум”, приложени към Рамковото споразумение.

6. ПРОЗРАЧНОСТ/ПУБЛИЧНОСТ

Подходящият Ръководител Програма ще бъде отговорен за осигуряване, че всички необходими мерки са предприети за осигуряване на публичност на всички дейности, финансирани от програмата. Това ще се извършва в тясно сътрудничество с Делегацията на Европейската Комисия. Повече подробности са изложени в Приложение “Прозрачност/Публичност” (приложено).

7. СПЕЦИАЛНИ УСЛОВИЯ

За България, за успешното изпълнение на програма ФАР ТГС България – Румъния за 2003 г. е необходимо българското правителство да отдели специално внимание на идентифициране и запълване на пропуски и слабости в управлението на програмите за трансгранично сътрудничество. НКП ще разработи и представи до 31 март 2004 г. на Комисията план за изграждане на ТГС капацитет за периода 2004-2006 г., като уточни необходимите действия за засилване на изпълнителните агенции и институции. Планът ще покрива необходимите мерки за осигуряването на тези агенции и институции с адекватен брой квалифицирани постоянни служители, с достатъчни оперативни бюджети и с други необходими условия за ефективно изпълнение на бъдещи ТГС програми. С изключение на проект 2003/005-631.02 “Устойчиво икономическо развитие на българо-румънския граничен регион” и на всички дейности предвидени по компонент 1 (идентифициране и изготвяне на бъдещи проекти по ТГС в областта на околната среда) на проект 2003/005-631.04 “Насърчаване на устойчиво развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънския граничен регион”, нито един договор, съфинансиран по ФАР, не може да бъде подписан преди горепосоченото условие да е изпълнено.

За Румъния, за успешното изпълнение на програма ФАР ТГС България – Румъния за 2003 г. е необходимо румънското правителство да отдели специално внимание на идентифициране и запълване на пропуски и слабости в управлението на програмите за трансгранично сътрудничество. НКП ще представи до 31 март 2004 г. на Комисията план за изграждане на ТГС капацитет за периода 2004-2006 г., като уточни необходимите действия за засилване на изпълнителните агенции и институции. Планът ще покрива

---

¹⁷ OJ L 292;15.11.96; p.2-5

необходимите мерки за осигуряването на тези агенции и институции с адекватен брой квалифицирани постоянни служители, с достатъчни оперативни бюджети и с други необходими условия за ефективно изпълнение на бъдещи ТГС програми. Документът ще описва първите конкретни мерки вече предприети за повишаване на административния капацитет (човешки и логистични ресурси: транспорт, връзка с международни телефонни номера и т.н.) до нужното ниво за 2004 г. С изключение на проект 2003/005-631.02 “Устойчиво икономическо развитие на българо-румънския граничен регион” и на всички дейности предвидени по компонент 1 (идентифициране и изготвяне на бъдещи проекти по ТГС з областта на околната среда) на проект 2003/005-631.04 “Насърчаване на устойчиво развитие и съхраняване на биологичното разнообразие в българо-румънския граничен регион”, нито един договор, съфинансиран по ФАР не може да бъде подписан преди горепосоченото условие да е изпълнено.

В случай, че поетите ангажменти не са изпълнени по причини, които са под контрола на българското правителство или от правителството на Румъния, Европейската Комисия по своя преценка може да преразгледа програмата, така че да я отмени или да отмени части от нея и/или да преразпредели неизползваните средства за други цели, съответстващи на целите на програма ФАР.

ИНФОРМАЦИЯ И ПУБЛИЧНОСТ ЗА ПРОГРАМИТЕ ФАР, ИСПА И САПАРД НА ЕВРОПЕЙСКАТА ОБЩНОСТ

1. Цели и обхват

Мерките за публичност и информация, касаещи помощта по програмата ФАР от Европейската общност, имат за цел да увеличат обществената осведоменост и прозрачността за действията на ЕО и да създадат обща представа за проектите във всички страни-кандидатки. Информацията и публичността ще засегнат мерките, получаващи помощ от програма ФАР.

2. Общи принципи

Подходящият Ръководител програма, отговорен за изпълнението на Финансовия меморандум и други форми на помощ ще бъде отговорен за публичността на място. Публичността ще се осъществява в сътрудничество с Делегациите на ЕК, които ще бъдат информирани за взетите за тази цел мерки.

Компетентните национални и регионални органи ще предприемат всички необходими административни мерки, за да осигурят ефективно прилагане на тези ангажменти, и за да си сътрудничат с Делегациите на ЕК по места.

Мерките за публичност и информация, описани по-долу, са базирани на условията на правилата и решенията, приложими за Структурните фондове. Те са:

- Регламент(ЕЕС) 1159/2000 Официален бюлетин на ЕК L130/30, 31 май 2000г.;
- Решение на Комисията от 31 май 1994 г., Официален бюлетин на ЕК L. 152/39, 18 юни 1994 г.

Специалните условия, касаещи ИСПА са включени в:

- Решение на Комисията от 22 юни 2001 г., Официален бюлетин на ЕК L.182/58.

Мерките за публичност и информация трябва да са в съответствие с разпоредбите на горепосочените правила и решения. Съответно ръководство е налично за националните, регионалните и местни власти от Делегацията на ЕК в заинтересованата страна.

3. Информация и публичност, касаещи програмите на ФАР

Информацията и публичността ще бъдат предмет на единен комплект от мерки, дефинирани от компетентните национални, регионални и местни власти, в сътрудничество с Делегациите на ЕК за срока на Финансовия меморандум и ще се отнасят както за програмите, така и за други форми на подкрепа.

Стойността на информацията и публичността за индивидуалните проекти ще се посрещне от бюджета на тези проекти.

Когато ФАР програмите се изпълняват, трябва да бъдат прилагани мерките, посочени в (а) и (б) по-долу:

(а) Компетентните власти в страните-кандидатки трябва да публикуват съдържание на програмите и други форми на подкрепа в най-подходяща форма. Те ще осигурят правилно разпространение и достъп до такива документи на всички заинтересовани страни. Те ще осигуряват периодично представяне на изготвените информационни материали и публикации на територията на страната-кандидатка.

(б) Мерките за информация и публичност по места трябва да включват следното:

1. При наличие на инвестиции в инфраструктурата на стойност по-голяма от 1 млн. евро:

- Издигането на билбордове, инсталирани в съответствие с условията в наредбата и решението, споменати по-горе в параграф 2, както и осигуряване на техническите норми в Ръководството от страна на Делегацията на ЕК в заинтересованата страна.
- Поставяне на стационарни благодарствени плочи на изградената инфраструктура, достъпни за обществеността, в съответствие с условията в наредбата и решението, споменати по-горе в параграф 2, както и осигуряване на техническите норми в Ръководството от страна на Делегацията на ЕК в заинтересованата страна.

2. При наличие на инвестиции в производството, мерки за развитие на местния потенциал и всички други мерки, получаващи финансова помощ от ФАР, ИСПА или САПАРД:

- Мерки, информиращи потенциалните бенефициенти и обществеността за средствата, отпускани по ФАР, ИСПА или САПАРД, в съответствие с условията, залегнали в параграф 3(б)(1) по-горе.
- Мерки, насочени към кандидатстващите за държавни помощи, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД като индикация във формите за кандидатстване да бъде означено, че тази част от помощта идва от ЕС и по-специално от Програмите ФАР, ИСПА и САПАРД в съответствие с разпоредбите, посочени по-горе.

4. Запознаване с помощта на ЕС на бизнес кръговете, на потенциалните бенефициенти и на обществеността

4.1. Бизнес кръговете

Бизнес кръговете трябва да бъдат обвързани, колкото е възможно повече с помощта, касаеща ги директно.

Властите, отговорни за усвояване на помощта, трябва да осигурят подходящи канали за разпространение на информацията до потенциалните бенефициенти, и по-специално до малките и средни предприятия. В нея трябва да се съдържат указания за административните процедури, които трябва да бъдат спазени.

4.2. Други потенциални бенефициенти

Властите, отговорни за усвояване на помощта, трябва да осигурят подходящи канали за разпространение на информацията до всички хора, които имат полза или могат да се възползват от мерките, касаещи обучение, наемане на работната ръка или развитие на човешките ресурси. До този момент, властите трябва да осигурят сътрудничество с органи за професионално обучение в сферата на заетостта, бизнеса или бизнес групи, центрове за обучение и неправителствени организации.

Форми

Формите, издадени от националните, регионалните или локалните власти, касаещи обявяването, кандидатстването и отпускането на помощта, предназначена за крайните бенефициенти или всеки друг, избран за получаване на тази помощ, трябва да отбелязват, че ЕС, и по-специално Програмите ФАР, ИСПА или САПАРД предоставят финансовата помощ. Известието за помощ, изпратено до бенефициентите, ще означава размера или процента на помощта, отпуснат от въпросната програма. Ако такива документи носят национална или регионална емблема, те също трябва да носят и логото на ЕС със същите размери.

4.3.Обществеността

Медиите

Компетентните власти трябва да информират медиите, по най-подходящ начин, за дейностите съ-финансирани от ЕС и по-специално от програмите ФАР, ИСПА и САПАРД. Участието на тези програми трябва да бъде безпристрастно отразено в тази информация.

Стартирането на проекти (веднъж вече одобрени от Комисията) и важните фази при тяхното изпълнение, трябва да бъдат предмет на информационни мерки, по-точно по отношение на регионалните медии (преса, радио и телевизия). Подходящо сътрудничество трябва да бъде осигурено с Делегацията на ЕК в кандидатстващата страна.

Принципите, залегнали в горните параграфи, трябва да се използват и при реклама, във вид на съобщения в пресата и публични комуникета.

Информационни събития

Организаторите на информационни събития, като конференции, семинари, панаири и изложби във връзка с осъществяването на проекти, частично финансирани от Програмите ФАР, ИСПА или САПАРД трябва да посочат

ясно участието на ЕК. Това може да стане чрез излагане на европейското знаме в залите за срещи и поставяне на европейското лого на документите, в зависимост от обстоятелствата. Делегацията на ЕК в страната-кандидат ще оказва действие, когато е необходимо, при подготовката и реализацията на такива събития.

Информационни материали

Публикации (като брошури и памфлети) за програмите, или подобни мерки, финансирани или съ-финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, трябва на заглавната страница да съдържат ясна индикация за участието на ЕС, а така също и европейското лого, където се използват национални или регионални емблеми.

Когато такива публикации имат предговор, той трябва да бъде подписан, както от отговорната личност за страната-кандидат, така и за Комисията, от Делегата на Комисията, за да се покаже ясно участието на ЕК.

Такива публикации ще се отнасят за националните и регионални органи, отговорни за информирането на заинтересованите страни.

Горепосочените принципи ще се прилагат и за аудио-визуални материали.

5. Специални договорености относно рекламни табла, паметни табели и плакати

За да се гарантира прозрачността на мерките, частично финансирани от ФАР, ИСПА или САПАРД, страните-кандидатки следва да осигурят съблюдаване спазването на следните мерки за информация и публичност:

Рекламни табла

Рекламните табла, предоставящи информация за участието на ЕС във финансирането на инвестицията, трябва да се издигнат на площадките на всички проекти, в които участието на ЕС е в размер на 1 млн. евро или повече. Дори и ако компетентните национални или регионални власти не издигнат рекламното табло, което да оповестява тяхното собствено участие във финансирането, помощта от ЕС трябва да бъде оповестена на специално рекламното табло. Рекламните табла трябва да са с размер, който отговаря на мащаба на операцията (отчитайки размера на съ-финансирането от ЕС) и трябва да се изготвят съгласно инструкциите, изложени в гореспоменатия технически наръчник, който ще бъде предоставен от Делегацията на ЕК в съответната страна.

Рекламните табла следва да бъдат отстранени не по-рано от шест месеца след приключването на работата и заменени, ако е възможно, с паметна табела в съответствие с изложените в гореспоменатия технически наръчник спецификации.

Паметни табели

Постоянните паметни табели трябва да се поставят на места достъпни за обществеността (конгресни центрове, летища, железопътни и автобусни гари, и т.н.). В допълнение към логото на ЕС, тези табели трябва да посочват участието на ЕС към финансирането, както и да упоменават съответната Програма (ФАР, ИСПА или САПАРД).

Ако даден национален, регионален или местен орган или друг краен бенефициент реши да изгради рекламno табло, постави паметна табела, изложи плакат или предприеме някакви други мерки за информация относно проекти, чиито общ размер не надвишава 1 млн. евро, участието на ЕС следва да бъде обозначено.

6. Заключение и разпоредби

Заинтересованите национални, регионални или местни власти във всеки случай могат да предприемат и допълнителни мерки, ако сметат това за необходимо. Те следва да се консултират с Делегацията на ЕК и да я уведомяват за инициативите, които предприемат, за да може Делегацията съответно да участва в тяхното реализиране.

За да улесни прилагането на тези разпоредби, Комисията чрез Делегациите си по места, ако е необходимо, следва да предоставя техническа помощ под формата на насоки за проектите изисквания. Ще се изготви наръчник на съответния език, което ще съдържа подробни насоки в електронен формат по отношение на проектирането и ще бъде предоставяно при поискване.